

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ик.н. Марин Иванов Нейков, Университет за национално и световно стопанство

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по научна специалност 3.8. „Икономика и управление (индустрия)“.

Основание за написване на становището: Заповед № УМО 107 от 01.03.2018 на Ректора на БСУ за състава на научното жури по защита на дисертационния труд.

Автор на дисертационния труд: докторант Галина Райкова Стоянова

Тема: „Информационно осигуряване на оперативния контролинг в застрахователната индустрия“

Научен ръководител: проф. д-р ик. н. Марин Нейков, проф. д-р Сава Димов

1. Информация за дисертанта

Галина Стоянова започва своето обучение в докторска програма на самостоятелна подготовка към Центъра по икономически и управленски науки при Бургаски свободен университет (БСУ) по научна специалност 3.8. „Икономика и управление (индустрия)“, съгласно Заповед за зачисляване № ЛС-121 от 30.06.2016 г. на Ректора на БСУ. Обучението е осъществено през периода 2016 -2017 г, считано от датата на зачисляването до 08.12.2017 г., когато е отчислена с право на защита. През времетраенето на обучението са изпълнени коректно предвидените по индивидуален план задачи и са положени успешно съответните изпити. Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от Център по икономически и управленски науки при БСУ на 16.02.2018 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем от 288 страници, от които основният текст е 278 страници и 10 страници използвана литература. Приложенията са 7 бр. в обем 24 страници. В структурно отношение той се състои от увод, три глави, заключение, ползвана литература и приложения.

Актуалността на третираната в дисертационния труд проблематика се определя от икономическата и социална значимост на застраховането и от предизвикателствата пред мениджмънта на застрахователните дружества, свързани с прилагането на подходящ информационно-аналитичен инструментариум за своевременно реагиране на измененията в обкръжаващата бизнес среда и постигането на поставените цели. В това отношение изграждането и внедряване на функционираща система за информационно осигуряване на оперативния контролинг в застрахователното дружество, като инструмент за усъвършенстване на планирането, отчитането, анализа и контрола върху резултатите от дейността има съществено значение за подпомагане на ръководството при вземането на управленски решения.

Представеният дисертационен труд има ясно формулирани обект, предмет, цели, задачи. Правилно е определена изследователската теза и добросъвестно са посочени ограниченията на изследването.

Основната цел на изследването е да се разработят и предложат конкретни методи, средства и технологии за усъвършенстване и повишаване ефективността на оперативния

контролинг на ниво застрахователно дружество, осъществяващо животозастрахователна дейност у нас. В процеса на изследователската работа е разработен инструментариум и информационна база за анализ и усъвършенстване на оперативния контролинг и на неговото информационно осигуряване.

Приложеният списък на ползваните 139 литературни източници, 27 интернет източника и 9 нормативни документи показват добра осведоменост на дисертанта по проблематиката, разглеждана в дисертационния труд. Владеенето и ползването на руски и английски езици е дало възможност да се следят проблемите и в другите страни по света и да търсят възможности за адаптиране на идеи и решения в нашата застрахователна практика по приложението на оперативния контролинг.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Запознаването с дисертационния труд показва, че след запознаване с литературни източници в областта на информационното осигуряване на оперативния контролинг и задълбочено изследване на практиката с подходящ инструментариум докторантът е постигнала поставената цел, задачите са изпълнени и са направени обобщаващи изводи, заключения и конкретни предложения.

В глава първа „Управление на застрахователното дружество“ вниманието е насочено към изследването на четири основни въпроса: 1. Същност и особености на управлението на застрахователното дружество; 2. Управленска структура на застрахователното дружество; 3. Управленски решения в застрахователното дружество и 4. Контролингът в застрахователната дейност. Тя има теоретико-методологическо значение за изследването. В нейния края се правят изводи и констатации по отношение на факторите от които зависят обемът на реализираните в застрахователното дружество функции и задачи на контролинга и насоките, в които може да се търси ролята на контролинга за ефективното управление на застрахователното дружество.

Глава втора е посветена на „Оперативният контролинг и неговото информационно осигуряване в застрахователното дружество“ – тя е сърцевината на дисертационния труд и проблемите са изследвани и разработени в 17 точки. С потребната подробност и аргументация се изяснява същността, необходимостта и компоненти на системата за оперативен контролингът в застраховането, предпоставките за въвеждане на оперативния контролинг, организацията на оперативния контролинг в застраховането и видове контролинг. След това вниманието се насочва към инструментариума на оперативния контролинг, организацията на звено „Контролинг“, професионалните и личностни качества на контролера в застрахователното дружество, същност, характерни черти, цел, функции, задачи и компоненти на системата за информационно осигуряване на управлението в застрахователното дружество и ролята на информационното осигуряване в управлението на застрахователното дружество, както и необходимостта от теоретично изследване на неговите проблеми. Уточняват се информационните процедури и информационните потоци при информационното осигуряване на оперативния контролинг в застрахователното дружество. Разглеждат се информационните методи, техники и технологии при информационното осигуряване на оперативния контролинг в застрахователното дружество. По-нататък се изследват системата на оперативно планиране, системата на оперативен контрол и системата на отчетността, като информационни източници на оперативния контролинг. Накрая се разглеждат въпросите за оперативния контролинг като инструмент на установяване на отклонения в застрахователната дейност, интегрираната управленска информационна система за решаване на задачите на оперативния контролинг и информационни показатели за оперативния контролинг на застрахователната дейност.

В края на втора глава се правят обобщаващи изводи за информационното осигуряване на оперативният контролинг и неговия инструментариум в застрахователното дружество, за процеса на вземане и реализиране на управленски решения и за оперативният контролинг като елемент на информационната система в застрахователното дружество.

В глава трета „Разработване на симулационен модел за оперативен контролинг на текущият финансов резултат в животозастрахователното дружество” авторката си поставя като главна цел „да се направи опит за изработване на принципна технология за оперативен контролинг на планова промяна – повишаване на текущият финансов резултат и снижаване на показателят за ниво на издръжка на застрахователната дейност“. Симулационното моделиране е избрания метод за мотивация на взетото управленско решение, а предлаганата основна техника – сравнението на планови и отчетни величини за определен отчетен период. Въпросите са изследвани в 8 основни точки.

В дисертационният труд е постигнато изпълнението на поставените цел и задачи. Неговите положителни страни могат да се сведат до следните:

- проблемите са представени в логическа последователност, с необходимия обхват, пълнота и яснота, при добър стил и език.
- избрана е подходяща структура, в която са изследвани подробно и разработени основни проблеми;
- общото оформяне на ръкописа е съобразено с изискванията за подобни научни трудове и притежава необходимите качества;
- разработеният материал (в глава втора и трета) има практическа насоченост, благодарение на проведената анкета и създава възможности за използване на резултатите от изследването в застрахователните дружества]
- разработените проблеми в изследването се онагледяват с 45 фигури и аргументират с 33 таблици.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Споделям приносите, които докторантката е посочила в автореферата, които са структурирани в две основни направления:

- научни, свързани с обогатяване и доразвиване на теоретико-методическите постановки за електронно обучение на човешките ресурси;
- научно-приложни, свързани с подобряване и разширяване на практиката за електронно обучение на човешките ресурси в организацията, чрез приложение на резултатите от изследването и разработения методически инструментариум за анализ и усъвършенстване на електронни обучения в организациите.

Изборът на темата и разработените проблеми в дисертационната работа като цяло трябва да се оценят с високо приносно значение за решаване на един от главните въпроси на оперативния контролинг и неговото информационно осигуряване. Основен фактор за постигане на неговите цели е бързото развитие на информационно-комуникационните технологии.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката Галина Райкова Стоянова познава научните постижения и съществуващите практики в изследваната област. По темата на дисертационния труд са направени 7 бр. публикации – 1 студия, 5 статии в списания и 1 научен доклад, публикуван в сборник от конференция. Четири от статиите са публикувани преди зачисляването на докторанта (1996, 1999, 2003 и 2013 г.) и научния доклад (1999 г.), което доказва дългогодишния интерес на докторанта към разглежданата проблематика в дисертационния труд.

Представените публикации по дисертационния труд показват достатъчна степен на разпространение на получените резултати в научната литература и на научни форуми.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е в обем от 44 страници. Към него са приложени справка за теоретикометодологическите и практико-приложни приноси, списък с публикациите на докторанта и декларация за оригиналност на дисертационния труд.

Общата ми оценка е, че авторефератът отразява коректно, прецизно и в необходимата пълнота структурата и основните съдържателни моменти от дисертационния труд. Самооценката на научните приноси отговаря на действителните постиженията на докторанта.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Представеният дисертационен труд свидетелства за докторантура, която е осъществена успешно в съдържателен план и в рамките на определените срокове. Приносите и резултатите в него са безспорни, но въпреки това могат да се направят някои препоръки:

а) допусната е грешка от техническо естество – в съдържанието на дисертационния труд (към самата дисертация и към автореферата) в първа и във втора глава точка 4 е „Контролингът в застрахователната дейност“, докато в самото изложение (и в двата случая) съвсем правилно т. 4 във втора глава е „Инструментариум на оперативния контролинг“.

б) има и някои несъответствия между заглавието на дисертационния труд и използваната терминология в изложението, което е допуснато с цел да се запази наименованието на темата при зачисляването на докторанта.

в) не са посочени страниците на публикациите в съответните издания, за да се прецени техния обем.

Моля, докторантката да отговори на следните въпроси:

1. Кой според Вас са най-сериозните затруднения при въвеждането на оперативния контролинг в застрахователните дружества?

2. Кой са най-съществените показатели за оценяване на функционирането на системата за оперативния контролинг в застрахователните дружества?

Заклучение

Дисертационният труд представлява обстойно теоретико-методологично изследване и обобщаван на постиженията на съвременната теория и практика за оперативния контролинг в застраховането.

Докторантът Галина Райкова Стоянова представя самостоятелно, завършено научно изследване. Успешно са изпълнени целите и задачите, правилно са структурирани и интерпретирани резултатите от научното изследване. Дисертационният труд е с определени приноси от теоретико – методологичен и практико – приложен характер. Слабостите и пропуските не са от съществено значение и не омаловажават постиженията на докторанта. Гореизложеното ми дава основание да изразя положително становище, че дисертационния труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и да предложи с убеденост на уважаемите членове на научното жури да подкрепят присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ на Галина Райкова Стоянова по научна специалност 3.8. „Икономика и управление (индустрия)“.

София, 10.03.2018 г.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Мейков' (Meikov).

Подпис: _____
(проф. д. ик.н. М. Нейков)